

Barne- og likestillingsdepartementet
 Postboks 8036 Dep
 0030 Oslo

BARNE OG LIKESTILLINGSDEP.	
Artiklkode:	435.0
Dato:	3/10 07
Saksnr.:	200702911 - 048

Mandag 1. oktober 2007

Forenklinger og økte frie midler.

Regjeringen har gjennom Soria Moria erklæringen og i frivillighetsmeldingen lagt vekt på at det er nødvendig å forenkle hverdagen for det frivillige. Dette også i forbindelse med søknads- og rapporteringsarbeidet. Det vil derfor nødvendiggjøre forenklinger i tilskuddsordningene. Det pekes på at det også er mange ulike ordninger der det frivillige må gjøre omtrent det samme arbeidet for å søke om midler. Samtidig er det forskjeller som bidrar til å øke kompleksiteten og dermed belastningen i forbindelse med søknadsprosedyrene. Selv om frivillighetsmeldingen påpeker vansker med samordning mellom departementene er det klart at det bør skje samordninger av regelverket der det er naturlig.

Videre tar frivillighetsmeldingen opp behovet for å øke de frivillige organisasjonenes tilskudd som frie midler og de ønsker å se på ordningen med bruk av tilskudd som prosjektmidler.

Samlet sett vil forenklinger i tilskuddsordningene og økte frie midler medfører at rapporteringsrutiner også kan forenkles og behovet for og graden av kontroll kan reduseres.

Det er derfor svært ønskelig at de endringer som nå gjøres i ulike tilskuddsordninger virkelig peker i denne retningen for slik å få i gang denne utviklingen som faktisk kan resultere i mindre administrativ belastning for frivilligheten.

Et reglement som først og fremst gir de overordnede prinsippene for tilskudd.

Den prosessen som ligger bak den nye forskriften kan sies å ha vært lang og omstendelig og at resultatet ikke er så dramatiske endringer. Særlig kan man hevde, mener vi, at forenklingene ikke er så omfattende som ønskelig. Prosessen har gitt frivilligheten mange muligheter til innspill og disse er blitt tatt med videre. Imidlertid illustrerer også prosessen det uheldige i at mindre justeringer, som for eksempel reduksjon i kravet om antall medlemmer, beregningsmåten for, grunnstøtten, grenser for ulike poeng, størrelsen på basistilskudd, antall lokallag med mer, krever årelange prosesser.

Vi ser det derfor som viktig at tilskuddsreglementene endrer seg til å bli mer overordnede og prinsipielle. Reglementet bør slå fast hvem som har rett til tilskudd. Hovedelementene i tilskuddsordningen, hvilke krav som generelt må stilles, formål, oppbygning, oa. forhold som reguleres i organisasjonenes vedtekter, om det skal stilles krav til antall medlemmer, om ikke medlemsbaserte organisasjoner har rett til tilskudd, inkludert paraplyorganisasjoner og forutsetningene for dette, om krav til rapportering (inkludert revisjon og regnskap) og kravet til kontrollmuligheter.

Denne opplistingen er ikke uttømmende, men hovedpoenget er at detaljer som bla. de nevnt over delegeres til den administrative myndighet for tilskuddsordningen, slik at de kan endres smidig fra år til år ut fra en evaluering av ordningens effekter, endringer i organisasjonene og samfunnet for øvrig. Vi ser det også som en fordel at det overordnede reglement gir frivilligheten en rolle i prosessen for slike justeringer, slik at dette skjer i et samarbeid mellom det frivillige og det offentlige.

Beregnbare tilskuddsordninger (grunnpoeng og bonuspoeng).

Ordninger der en stor del av tilskuddet (grunntilskuddet) kan beregnes ut fra dokumentasjon fra søkerne har den fordel at de er lette å forvalte. Ordninger der det må utøves skjønn i forhold til mer uklare føringer om tilskudd til aktivitet stiller selvsagt større krav til at tilskuddene skal fordeles på en likeverdig og rettfærdig måte. På den annen side er den objektivitet og rettfærdighet som følger av beregnbare

modeller, etter vår mening, ofte en illusjon. De frivillige organisasjonene er svært ulike og svært sammensatte. Beregnbare ordninger slår derfor svært ulikt ut.

Det er ikke vanskelig å forutsi at høringer til denne ny forskriften kommer til å sprike i alle retninger. Noen vil ikke ha så stor vekt på antall medlemmer eller lag, men heller telle deltakere på arrangement. Mange vil kanskje være positive til poeng for kurs, likestilling osv., men andre vil ha forslag om andre tiltak som skal gi poeng.

Vår erfaring med ulike modeller som er utprøvd gjennom mange år medfører at vi er blitt skeptiske til å telle alt mulig rart. Vår tro på at en kan beregne aktivitet er svekket. I hovedsak vil vi derfor anbefale at man heller reduserer de faktorer man beregner tilskudd ut fra, enn å øke dem.

Som et eksempel vil nevne tilskudd for lokallag. På en måte kan dette sees som et mål for aktivitet, etter andre synsvinkler er dette å telle antall medlemmer to ganger. Vi har sett at organisasjoner med ganske like antall medlemmer og ganske lik aktivitet får store forskjeller i tilskudd fordi de er organisert så forskjellig at antall lag blir veldig ulikt. Våre organisasjoner som har slått sammen små lag med liten aktivitet for å øke aktiviteten, ser at dette har vært vellykket med hensyn på aktivitet, men lite vellykket pga. klare reduksjoner i tilskudd.

Slik vil det også være for andre beregnbare ordninger. Det ville måtte være minstekrav knyttet til dem om antall, enten deltakere, omfanget av tiltaket i antall eller geografisk osv. som enten slår ut svært ulikt eller medfører tilpasninger av organisasjonenes aktivitet som vil være uheldig.

Generelt er vi også skeptisk til mange ordninger av denne typen da det legger alt for store styringer på hva frivilligheten skal være og hva frivilligheten skal prioritere å gjøre. Spørsmålet blir da ofte; hvorfor skal denne aktiviteten belønnes?, mens mange andre aktiviteter som kan dokumenteres like godt, ikke belønnes.

I hovedsak ønsker vi derfor ordninger der en lav "inngangsbillett", med en enkel søknad med få krav om dokumenterbare forhold, gir et forholdsvis stort basistilskudd. Videre bør antall medlemmer bli hovedkriteriet for tildeling av den øvrige grunnstøtte for de medlemsbaserte organisasjonene. Støtten for antall medlemmer bør dessuten økes slik at den i tillegg til basistilskuddet gir klart økte frie midler til organisasjonene.

Uansett om en kan ha ulike syn på telling av medlemmer, så er dette en størrelse som en ikke kan komme utenom at frivillige organisasjoner må telle og dokumentere etter klare og forholdsvis strenge kriterier.

Aktivitetstilskudd

Som erstatning for ulike beregningsbaserte tilskudd for aktivitet foreslår vi at alle har rett til å søke om og som oftest få, noe tilskudd til aktivitet. Dette er i utgangspunktet ulike aktiviteter organisasjonene driver ut fra sitt formål og sin tradisjon. Selv om dette er søknader som må behandles med noe skjønn vil det i et overordnet reglement kunne nedfelles en rekke kriterier som kan vektlegges i behandlingen som vil stille klare krav til å få slike tilskudd, samtidig som reglementet må fastslå at aktivitetstilskudd er en rettighet for de fleste som har rett til grunnstøtte.

Det viktigste kriteriet er vil være utformingen av søknaden, tilknyttingen til organisasjonens mål og virke, begrunnelse (også i forskning og utredninger der det er relevant), rapportering fra tidligere aktivitet, kontrollerbarhet, krav til rapportering, målbarhet, egenfinansiering og annen egenaktivitet osv. Dette er bare noen av de kriterier som kan legges inn.

I samarbeid med organisasjonene på feltet kan det utarbeides en liste til de vanligste aktiviteter det kan søkes om støtte til, samtidig som regelverket gir organisasjonene frihet til å søke om andre tiltak. Over tid kan en slik liste utvikle seg til en god oversikt over feltets aktiviteter.

Aktivitetstilskuddet skal ikke kreve samme grad av begrunnelse og dokumenterbarhet som for prosjekttilskudd. Det vil være vanligere med at aktiviteten går over tid enn å være kortvarig. Samtidig vil

det fortsatt være rimelig at aktiviteten har en begrunnelse ut fra gitte mål, en viss grad av målbarhet osv. uten at dette setter for stramme føringer for søknadene.

Et slikt aktivitetstilskudd er en nødvendig ordning for å sikre at ikke-medlemsbaserte organisasjoner får tilskudd til sin virksomhet. Slike tilskudd gis i dag og kriteriene for det er på mange måter lik de vi mener bør nedfelles for en slik generelle ordning.

En slik nærmest ny tilskuddsordning kan selvsagt ikke innføres over natten. Vi går derfor ikke mer detaljert inn på den her, da det ville måtte utredes nærmere i samarbeid mellom det frivillige og det offentlige. Vi håper imidlertid at en slik prosess kan komme i gang og vil arbeide for det på ulike måter i ulike fora.

Forutsigbarhet

Forskriften inneholder gode ordninger for etablerings- og nedtrappingstilskudd som jo er et element i forutsigbarhet, men de forenklinger vi foreslår her og også økningen i frie midler vil legge grunnlaget for en langt større forutsigbarhet. Grunnstøtten med basistilskuddet burde kunne gis (med visse forbehold) for 3 år. Aktivitetstilskudd burde kunne gis for ulike perioder fra 1-5 år avhenge av aktivitetstype. Slik vil feltet på en helt annen måte kunne planlegge sin virksomhet og derfor også få mer ut av ressursene.

Mer spesifikke kommentarer til det foreliggende forslaget

Actis er ikke høringsinstans for denne ordningen, men vi har flere medlemsorganisasjoner som får tilskudd fra BLD. Samtidig arbeider vi etter oppfordring med innspill til tilskuddsordninger på rusfeltet. Vi har i den forbindelse sett at det er en rekke ordninger der mye kunne samordnes og der det er felles for dem at de bør forenkles. Vi tillater oss derfor å sende en høringsuttalelse til også denne høringen. Som paraplyorganisasjon er vårt hovedansvarlige de mer overordnede spørsmål vi har berørt innledningsvis.

Vi vil videre kort kommentere mer konkret forslaget. Mange punkter her bygger på innspill fra våre medlemmer.

Først går vi kort gjennom forslagene vi støtter. Dette er ikke uttømmende, vi kommenterer bare de endringer vi synes det var spesielt positive at foreslås, mye annet i forslaget er bra, men har mindre konsekvenser. Noen av forslagene vi støtter kan stå i motsetning til våre generelle innspill. Vår støtte er da å anse som subsidiær, dvs. ettersom våre primære forslag sannsynligvis ikke vil eller kan tas til følge nå ser vi det positive i disse endringene i første omgang.

Vi støtter:

- formålet for ordningen og inngangskravene for å få tilskudd (hvem som omfattes av forskriften).
- at 75 % regelen fjernes og anser det også som greit å stille et minstekrav til kontingentens størrelse. Vi ville heller ikke protestert på et krav om 100 kr. pr. år, men fastsetting av en slik grense anser vi som nevnt at bør delegeres til det laveste administrative nivået. En må også være klar over at en lavere kontingent første år er et viktig virkemiddel i rekruttering generelt og også spesielt, da de fleste som nyrekrutteres ikke får et helt års medlemskap det første året. Kravet om størrelsen på kontingenten må derfor unntas innmeldingsåret.
- de deler av ordningen som skal stimulere til ungdoms deltagelse, organisasjonens representativitet (for ungdom), kursaktivitet og organisasjonens selvstendighet. På liknende måte kunne en vurdere å stimulere til likestilling. Vi er mer kritiske til at likestilling skal være et basiskriterium for å motta basistilskudd. Dette ville kunne gi uheldige og tilfeldige utslag i en organisasjonsøkonomi som ikke ville stå i forhold til det en ønsker å stimulere til. Vi ser blant våre organisasjoner at

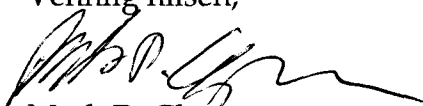
flertallet kan skifte fra et år til et annet. Sett over noen år er likestillingen god, men altså ikke i alle år i periode!

- ordningene for etablerings- og uttrappingstilskudd.
- at det åpnes for delvis utelukkelse i forbindelse med sanksjoner i forhold til misligheter knyttet til tilskuddsordningen. I ungdomsorganisasjoner vil ofte slike feil skyldes manglende erfaring og ikke bevist misbruk. Skaden sanksjoner kan medføre bør derfor kunne begrenses samtidig som de beholder en preventiv effekt.

Vi er uenig i eller stiller spørsmålstegn ved:

- reduksjon av basistilskuddet. Det bør heller vurderes økt. Det er positivt at dette skal fastsettes årlig. Det bør desstuen delegeres til lavest mulig nivå.
- De aldersgrenser som foreslås, både den øvre, som ut fra utviklingen i samfunnet omkring overgang fra ungdom til voksen bør settes til 30 år og den nedre grense på 15 som settes for fulle demokratiske rettigheter. Også yngre medlemmer bør inkluderes i den opplæring i demokrati og organisasjonsarbeid som slike rettigheter medfører.
- formuleringen for innholdet i relevante kurs kan oppleves som unødig snevert. I tråd med vårt prinsipielle syn om mest mulig frie midler må de fleste relevante kurs inne organisasjonenes virke telle med.
- at aktivitetskriteriet skal iverksettes fra 2009. Dette forutsetter at det skal rapporteres etter de nye kriteriene fra 2007. På det tidspunkt disse kriteriene blir gjeldende vil det meste eller hele 2007 være gått. Enten må ordningen iverksettes fra 2010 eller det gjennomføres en overgangsordning der slikt tilskudd gis ut fra modifiserte kriterier som alle kan oppfylle for 2007.
- Generelt bør ordningen innføres med overgangsordninger for å hindre at endringene blir for voldsomme for enkelte organisasjoner.
- at kravet for basistilskudd settes til 700 medlemmer og antall lokallag til 20. Disse kriteriene bør som basistilskuddet selv fastsettes årlig og delegeres til laveste nivå. Selv om vi alle håper at utviklingen skal snus og organisasjonene få flere medlemmer er utviklingen på frivilligheten slik at medlemsbaserte organisasjoner svekkes og andre former for deltagelse blir vanligere. Da må tilskuddsordningen være mer fleksible. Andre tilskudd som også gir støtte til barne- og ungdomsorganisasjoner har grenser på 500 medlemmer. Reduserer en kravet til antall medlemmer vil det jo være naturlig å senke kravet til antall lokallag også. En tanke vil jo være å slutte å skille mellom vanlige og spesiell organisasjoner og ha samme krav: 100 medlemmer.
- for ulike bonusordninger er det stilt krav om 50 % tellende medlemmer, eller en bonus for tellende medlemmer i styret. Dette er vi som nevnt positive til, men kan ikke se at det går klart fram at dette er betalende medlemmer. Det forutsetter vi er hensikten.

Vennlig hilsen,

Mark D. Chapman
kontorsjef